

Spelen met open einde materialen

Open einde materialen zijn door kinderen op verschillende manieren te gebruiken. Hierbij staat vooral het proces van ontdekken centraal: de materialen stimuleren de creativiteit. Wanneer kinderen open einde materialen gebruiken om iets te creëren, zoals schilderen met verf, ziet het resultaat er bij elk kind en bij elk gebruik anders uit. Het materiaal laat ieders individuele ideeën en ontdekkingen zien. Voorbeelden van open einde materialen zijn: zand, water, blokken, klei, verf etc.

Tip open einde materialen

Wil je open einde materialen aanschaffen voor jouw opvang? Houd dan deze tip in gedachten: de materialen horen op het eerste oog eigenlijk een beetje saai te zijn. Hoe minder je materiaal zelf 'doet', hoe meer kinderen het kunnen manipuleren en het de creativiteit stimuleert. Neem bijvoorbeeld een stok. In eerste instantie is een stok gewoon een stok, maar in de handen van een kind wordt het een lepel, toverstok, zwaard of tekenmateriaal.

De voordelen van open einde materialen

Naast veel spelplezier, bieden open einde materialen verschillende andere voordelen:

1. Moedigen creativiteit aan

Stel dat je een kind een Elmo-pop geeft, voorzien van knopjes om hem te laten praten en zingen. Het kind vermaakt zich en leert wat er gebeurt wanneer er op de knopjes gedrukt wordt. Je zult zien dat het kind verder weinig andere dingen met de pop doet. Elmo is een beroemd karakter dat voor een kind al bekende trekken heeft. Elmo heeft een hoge stem, woont in Sesamstraat en kinderen weten vaak ook wie zijn vriendjes zijn, wat hij leuk vindt en wat niet. Dit is anders wanneer je een kind een 'onbekende' pop geeft, zonder knopjes. Deze pop kent het kind nog niet. Hij heeft geen bekende karaktereigenschappen, het kind weet niet hoe de stem klinkt of hoe de pop heet. Al deze aspecten vult het zelf in, terwijl het zijn creativiteit de vrije loop laat. Alles is nog mogelijk. Het kind schept middels fantasie en inlevingsvermogen een wereld voor zichzelf en de pop.

2. Leren omgaan met problemen

Veel spelmaterialen zonder open einde hebben beperkte functies. Je drukt bijvoorbeeld op een knopje en dan gebeurt altijd hetzelfde. Bij open einde materialen zijn er meer mogelijkheden en kan het kind ook tegen problemen aanlopen. Stapel je bijvoorbeeld teveel blokjes op elkaar, dan wordt een toren instabiel en valt deze om. Gaandeweg leren kinderen wat ze moeten doen om een stevige toren te bouwen die niet zo makkelijk omvalt. Ze leren omgaan met problemen en deze op te lossen.

3. Hulp bij informatieverwerking

Kinderen krijgen gedurende de dag veel informatie binnen die ze moeten verwerken. Door bijvoorbeeld met poppen te spelen, kunnen ze gesprekjes voeren en situaties naspelen. Tijdens het doen alsof, krijgen kinderen de kans informatie een plek te geven. Zo helpen open einde materialen kinderen de wereld om hen heen te begrijpen en leren zij omgaan met veranderingen.

4. Tijdloze en duurzame materialen

Open einde materialen zijn vaak robuuste materialen die zelfs van generatie op generatie gebruikt kunnen worden. De vorm van blokken is al ontzettend oud, toch is dit speelgoed vandaag de dag nog net zo veelzijdig als vijftig jaar geleden.

Hoe moedig je open einde spel aan?

Deze tips helpen je om kinderen optimaal te laten genieten van hun open einde spel:

1. Geef ruimte voor vrij spel

Open einde spel werkt het beste wanneer kinderen voldoende tijd hebben voor vrij spel. Plan je dagschema dus niet te vol en laat bewust ruimte vrij. Kinderen hebben soms een beetje verveling nodig om tot creatief en fantasierijk spel te komen. Bij een te vol schema komen ze hier niet aan toe en wennen kinderen aan het feit dat ze altijd wat te doen hebben en vermaakt worden.

2. Laat kinderen zich vervelen

Kinderen die het gewend zijn om altijd te worden vermaakt, zullen soms zeggen dat ze zich vervelen. Zoals we bij punt 1 al aangaven, is vervelen juist functioneel. Het is hét moment waarop mooi spel kan ontstaan. Doe daarom eens, voordat je allerlei activiteiten en mogelijkheden aandraagt, een stapje terug en moedig het kind aan om zelf te verzinnen wat het kan gaan doen. Zo leert een kind dat verveling er af en toe bij hoort, maar dat het zelf de oplossing hiervoor in handen heeft. En dat is meteen de positieve kant van verveling: het motiveert je om het vervelde gevoel om te zetten in iets waar je plezier en voldoening aan beleeft. Je creativiteit wordt geprikkeld.

3. Volg het kind

Ga jij wel eens knutselen met kinderen, terwijl je ondertussen veel instructies geeft over hoe het moet? Dan doe je er goed aan om kinderen eens zelf de leiding te laten nemen. Laat ze bijvoorbeeld knutselen, zonder dat je een eindproduct voor ogen hebt. Open einde spel is zelf een stapje terug doen en niet vertellen wat en hoe iets gebruikt moet worden. Door het kind te volgen, draag je bij aan zijn creativiteit en probleemoplossend vermogen.

4. Stel open vragen

Moedig open einde spel aan door open vragen te stellen. Wanneer je speelt met een kind of vraagt naar het spel van het kind, kun je vragen en opmerkingen die te sturend zijn of de leiding over het spel zelfs overnemen, beter vermijden. Begin door het kind je volledige aandacht te geven wanneer het verhalen deelt of het spel omschrijft. Reageer vervolgens met een open vraag.

5. Creëer een plek met creatieve materialen

Creatieve materialen zijn ontzettend goede open einde spelmaterialen. Stimuleer kinderen om hiermee aan de slag te gaan, door een plekje in je opvang in te richten waar ze deze materialen terugvinden. Laat de materialen aansluiten bij de leeftijden van de kinderen (ook met het oog op de veiligheid). Zet bijvoorbeeld eens een ezel neer met een krukje, schortje, wat verf en penselen en zie wat er gebeurt. Je zult zien dat dit als een magneet werkt op kinderen en dat ze vanzelf creatief aan de slag gaan. Of zet een tafeltje neer met kleimaterialen. Het is goed om de materialen in dezelfde bakjes/doosjes en etuitjes te bewaren. Zo zijn ze herkenbaar voor de kinderen en kunnen ze ook steeds beter helpen met opruimen.

6. Bied huishoudelijke materialen aan

Open einde materialen hoef je niet speciaal aan te schaffen en vergen niet veel voorbereiding. Bewaar bijvoorbeeld eens die grote doos waar je nieuwe stofzuiger in zat. Deze doos is uitermate geschikt voor open einde spel. Voor je het weet is het een fort, huis, auto of verstopplek. Ook wc-rolletjes, sponsjes, wasknijpers, doekjes of potten en pannen zijn prima materialen om je fantasie en creativiteit helemaal de vrije loop te laten.

